

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nucleus Casuum Conscientiæ Sive Brevis Notitia Eorum
quæ scitu vel necessaria, vel valde vtilia sunt
Confessarijs in primo ingressu ad audiendas Confessiones**

Agostini, Giuseppe

Coloniae Agripp., 1644

De Conscientia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41767

esse boni, vel mali moraliter, quatenus subiacent imperio rationis, & voluntatis: & si sint secundum rationem moderati; boni erunt: mali verò, si sint præter moderationem rationis. Debet ergo quilibet coërcere irrationabiles motus, & regulare, quantum potest, secundum rectam rationem. Vbi prudens Confessarius admoneat pœnitentem, quòd si interdum experiatur vehementes, imò vehementissimos motus passionis; non desperet, nec statim putet se succubuisse: sed voluntate semper dissentiat, occasiones, & otium fugiat, Deum oret, pœnitentias aliquas adhibeat, &c. Nam, nisi voluntatis assensus accedat; non erunt peccata, sed materia meritorum.

DE CONSCIENTIA.

1 **C**onscientia, vt nunc accipitur, est iudicium practicum particulare, ordinatum ad operandum, quo quis iudicat, hanc, vel illam rem esse bonam, vel malam.

2 Dicitur conscientia recta, cū quis
pru-

prudenter iudicat, operationem, quæ est bona, esse bonam, & quæ est mala, esse malam.

3 Erronea est, cum iudicatur imprudenter id, quod bonum est, esse malum, & quod malum est, & peccatum, esse bonum, idque determinatè iudicatur.

4 Dubia est, cum quis determinatè nescit, an aliquid sit bonum, an malum, siue suspendendo iudicium ad utrumque, siue positiuè dubitando.

5 Probabilis est, cum ex aliquibus rationibus non leuibus, siue ex Doctorum auctoritatibus, quis assentitur vni parti, non sine formidine oppositi.

6 Scrupulosa est, cum quis, ex insufficientibus & leuibus iudicijs, suspicatur aliquam rem bonam esse malam. Dicitur autem scrupulosus, qui frequenter patitur huiusmodi molestias, & perplexitates.

7 Operari aliquid, quod conscientia, siue recta, siue erronea dicitur esse peccatum; est peccatum: & quidem mortale, si conscientia dicitur esse mortale, &c. quia qui ita agit, quantum est ex se, contemnit benè operari, eligendo quod putat esse malum.

8 Si

8 Si quis faciat rem malam, putans ex errore esse bonam; si ignorantia est invincibilis, non peccat: si autem vincibilis, & culpabilis; peccat, iuxta quantitatem rei: quia ignorantia culpabilis æquiparatur sciētiae in ordine ad culpam.

9 Quando duæ opiniones contrariæ sunt ambæ probabiles, potest homo sequi magis tutam, etiam si sit minùs probabilis: potest etiam sequi minùs tutam, & minùs probabilem: non tamen quando ex hoc sequeretur graue periculum salutis propriæ, aut alienæ: tunc enim debet sequi magis tutam. Sicuti etiam probabilius est, Iudicem in exercenda iustitia debere sequi sententiam probabiliorem.

10 Si quis dubitet, an facere aliquid sit peccatum, certò tamen sciens, quod omissio illius non est peccatum: v. g. dubitet, an dicere talia verba sit peccatum, cum omittere illa non sit peccatum, tenetur omittere, nisi adhibito consilio, & ratione, prudenter iudicet, quòd illa facere, vel dicere non sit peccatum.

11 Si quis æquè dubitet, an sit peccatum facere, ac omittere; adhibeat diligentiam,

gentiam, vt se determinet prudenter ad alteram partem: quòd si res adhuc maneat dubia: eligat partem, quam iudicat meliorem: quòd si neque possit; eligat, quam voluerit, sibi certò persuadens, quòd ita faciens non peccat: tunc enim perinde est, ac si vtraque pars esset probabilis.

12 Si quis dubitet aliquid esse mortale, & cum tali dubio operetur, non deponendo conscientiam modis predictis; peccat mortaliter: & si dubitet esse veniale, venialiter: si verò in genere dubitet esse peccatum, & non descendendo ad mortale, & veniale; probabilius est peccare venialiter: nisi forte virtualiter, & implicitè ille esset paratus ad peccandum, etiam si esset mortale.

13 Scrupulosus, iuxta consilium Prudentis viri, quem debet habere rectorem suæ conscientia: non solum potest, sed debet operari contra conscientiam suam scrupulosam: cum enim hæc procedat ex leuibus, & insufficientibus fundamentis, non est eius habenda ratio. Plura de his *Vasquez* 1. 2. à q. 58. *Azor.* 10. l. 2. à cap. 8. *Fillinc.* 10. 2. tr. 21. c. 4.